

Parlamentul
Republicii Moldova

VN nr. 121
28 mai 2020

Deputat în Parlamentul Republicii Moldova

Biroului Permanent al Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu articolul 73 din Constituția Republicii Moldova și articolul 47 din Regulamentul Parlamentului se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de Lege pentru modificarea Codului electoral nr. 1381/1997, (republicat în Monitorul Oficial a Republicii Moldova, 2017, nr. 451-463, art. 768).

Anexa:

1. Proiectul de lege;
2. Nota informativă.

Digitally signed by Năstase Vasile-Andrei
Date: 2020.05.28 15:25:01 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Vasile Năstase

LEGE
cu privire la modificarea Codului electoral nr. 1381/1997

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. - Codul electoral nr. 1381/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 451-463, art. 768), cu modificările ulterioare, se modifică după cum urmează:

1. La articolul 1 noțiunea de alegeri generale se abrogă.

2. Articolul 8 se modifică după cum urmează:

„Articolul 8. Desfășurarea în timp a alegerilor:

(1) Alegerile parlamentare și alegerile prezidențiale au loc două zile consecutiv, de sâmbătă și de duminică, conform actului de stabilire a alegerilor, pe întreg teritoriul țării și în străinătate.

(2) Alegerile locale și referendumurile republicane au loc într-o singură zi, de duminică, conform actului de stabilire a alegerilor”.

3. La articolul 31, alineatul (3) se completează cu următorul text:

„Cu cel puțin 30 de zile înainte de ziua alegerilor, Comisia Electorală Centrală urmează să consulte misiunile diplomatice și oficiile consulare despre problemele cu care s-au confruntat la alegerile precedente, inclusiv cele ce țin de imposibilitatea cetățenilor de a vota din motivul epuizării buletinelor de vot sau al expirării timpului de vot, urmând să fie constituite suficiente secții de votare pentru a evita aglomerarea. Secțiile de votare constituite în țară și în străinătate trebuie să asigure posibilitatea tuturor cetățenilor care s-au prezentat la vot de a-și exercita dreptul constituțional”.

4. La articolul 54, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

Buletinele de vot tipărite se păstrează la Consiliul electoral de circumscripție și se remit în ajunul alegerilor Biroului electoral al secției de votare în baza unui act de predare. Comisia Electorală Centrală expediază buletinele de vot Birourilor electorale ale secțiilor de votare constituite în afara Republicii Moldova cu cel puțin 3 zile înainte de ziua alegerilor, pornind de la amplasarea secțiilor de votare în locuri cât mai accesibile, în raza localităților cu un număr mare de cetățeni ai Republicii Moldova, evitându-se periferiile și locurile greu accesibile. În baza informației prezentate de Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene și a celei acumulate de Comisia Electorală Centrală, buletinele vor fi expediate într-un număr suficient, dar nu mai puțin de 10.000, astfel încât toți cetățenii Republicii Moldova din străinătate, care s-au prezentat la secția de votare, să-și poată exercita dreptul constituțional.

5. La art. 58 alin.(1) se adaugă textul: "Pentru a facilita procesul electoral, în secțiile de vot pot fi introduse tablete dotate cu scanner".

6. La articolul 58, alineatul (3) litera c) se completează cu următorul text: „chiar dacă sunt expirate”.

7. La capitolul 10 se introduce un articol nou 60¹ intitulat „Desfășurarea alegerilor parlamentare și prezidențiale”, cu următorul cuprins:

„(1) În ziua de sâmbătă, la expirarea termenului de votare, președintele biroului electoral al secției de votare în prezența celorlalți membri ai biroului:

a) va sigila urnele de votare astfel încât să fie imposibil accesul în ele;

b) va sigila ștampilele „Votat” și „Anulat” astfel încât să fie imposibilă folosirea lor;

- c) va sigila listele de votare;
- d) va întocmi un proces-verbal în care se va consemna prezența la vot și numărul buletinelor de vot neutilizate, după care se vor sigila buletinele de vot astfel încât să nu poată avea nimeni acces la ele;
- e) va asigura supravegherea video fără întreruperi a urnelor, ștampilelor, buletinelor de vot și listelor de votare;
- f) va sigila accesul în localul unde are loc votarea.

(2) Următoarea zi președintele Biroului electoral al secției de votare, în prezența celorlalți membri ai biroului, va scoate sigiliile doar după verificarea integrității acestora. Până la începerea votării vor fi numărate încă o dată buletinele de vot nefolosite, cu întocmirea unui proces-verbal”.

(3) Dacă se va stabili că vreun sigiliu este rupt, se va întocmi un proces-verbal în care se va consemna acest lucru, precum și alte fapte care vor fi constatate.

(4) Dacă se constată că sigiliul de la urna de votare este rupt, această urnă va fi resigilată și marcată, fără a fi folosită în procesul de votare. După finalizarea votării, ea va fi desigilată și buletinele de vot vor fi marcate, iar rezultatele vor fi consemnate într-un proces-verbal separat.

(5) Exteriorul secțiilor de votare urmează să fie păzit toată perioada din momentul închiderii secției de votare și până la momentul deschiderii acesteia.

Art. II. – Prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTĂ INFORMATIVĂ

la proiectul Legii cu privire la modificarea Codului electoral nr. 1381/1997

Cetățenii Republicii Moldova cu drept de vot, aflați în străinătate, și-au manifestat practic după fiecare alegeri nemulțumirea față de imposibilitatea de a-și exercita dreptul constituțional de vot, fie din cauza epuizării buletinelor de vot, fie din cauza expirării timpului votării, fie din cauza unor cozi interminabile.

Raportat la situația ante-pandemică, cetățenilor aflați în străinătate, în comparație cu cei care se află în țară, nu li se asigură respectarea dreptului la vot din motive tehnice care pot fi înlăturate prin operarea modificărilor la Codul electoral nr. 1381/1997 (republicat în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2017, nr. 451–463, art. 768), cel mai eficient mecanism fiind instituirea a două zile consecutive pentru exercitarea dreptului constituțional de vot.

Aceste modificări sunt argumentate prin faptul că în străinătate de fiecare dată rămân cetățeni care nu ajung să voteze fie din cauza epuizării buletinelor de vot, fie din cauza cozilor interminabile și a insuficienței timpului rezervat procesului electoral, de o singură zi, pe când cetățenii din țară care doresc să își exercite dreptul de vot, o pot face cu o mai mare accesibilitate.

Totuși, ținând cont de anumite împrejurări imprevizibile, inclusiv cetățenii din țară ar putea fi restrânși în posibilitatea de a-și exercita în siguranță dreptul de vot (cum ar fi, de exemplu, riscul de infectare cu COVID-19). Pentru crearea unor condiții de siguranță a sănătății alegătorilor, pot fi instituite anumite măsuri restrictive, cum ar fi limitarea numărului maxim de persoane care se pot afla în incinta secției de votare, inclusiv necesitatea de a dezinfecța periodic spațiile respective.

Din aceste considerente, precum și pentru a asigura egalitatea în drepturi a cetățenilor (din țară și de peste hotare), considerăm întemeiată inițiativa de a reglementa legislația pentru ca procesul de votare să se desfășoare două zile consecutiv.

O experiență similară a fost introdusă în legislația română, cetățenii români din diaspora obținând posibilitatea de a putea vota pe parcursul a trei zile. Acest lucru a avut efecte pozitive – au fost lichidate cozile interminabile, s-a majorat numărul votanților, a fost înlesnită activitatea membrilor comisiilor, a tuturor actorilor implicați în organizarea scrutinului de peste hotarele țării.

Dreptul la vot, precum și principiul egalității, sunt drepturi constituționale fundamentale, respectarea cărora trebuie să fie garantată de stat. În acest context - și ținând cont de importanța respectării acestora -, propunem ca modificările operate să fie aplicate inclusiv la următoarele alegeri prezidențiale din Republica Moldova.

Liniile directoare adoptate de către Comisia de la Veneția în cadrul celei de-a 51-a sesiuni plenare (Veneția, 5-6 iulie 2002) stabilesc la capitolul II pct. 2 b) că elementele fundamentale ale dreptului electoral, și în special sistemul electoral propriu zis, componența comisiilor electorale și delimitarea circumscripțiilor electorale, nu ar trebui să poată fi amendate înainte de un an de la alegeri, sau ar trebui să fie tratate la nivel constituțional sau la un nivel superior legii ordinare.

Comisia de la Veneția a mai emis o Declarație interpretativă privind stabilitatea legislației electorale, la cea de-a 65-a reuniune plenară a sa de la Veneția, pe 15–17 decembrie 2005. Potrivit Comisiei de la Veneția, textul „Elementele fundamentale ale dreptului electoral, în special cele referitoare la sistemul electoral adecvat, la compunerea comisiilor electorale și la trasarea circumscripțiilor nu ar trebui supuse amendamentelor mai devreme de un an înaintea alegerilor sau ar trebui înscrise în constituție sau într-o lege cu forță mai mare decât legile ordinare”.

Codul bunelor practici în materie electorală, adoptat de către Comisia europeană pentru democrație prin drept a Consiliului Europei („Comisia de la Veneția”) în cadrul celei de-a 52-a sesiuni care a avut loc la Veneția, în perioada 18–19 octombrie 2002 stabilește la pct. 65 că ceea ce trebuie evitat, este nu atât modificarea sistemelor de scrutin - ele pot fi întotdeauna îmbunătățite – ci modificarea lor frecvență sau cu puțin timp (mai puțin de un an) înainte de alegeri. Chiar în absența unei intenții de manipulare, modificările vor fi dictate de interesele iminente ale partidului politic.

Avizul comun, adoptat de Consiliul pentru Alegeri Democratice la cea de-a 59-a Reuniune (Veneția, 15 iunie 2017) și de Comisia de la Veneția la cea de-a 111-a Sesiune Plenară (Veneția, 16–17 iunie 2017), privind proiectele de lege pentru modificarea și completarea unor acte legislative referitoare la sistemul electoral din Republica Moldova, stabilește la pct. 11 că reformele electorale ar trebui să se ghideze de interesele alegătorilor și să evite orice percepție care favorizează vreun partid politic.

Modificările în cauză nu cad sub incidența prevederilor menționate, fiind posibilă adoptarea lor și implementarea la alegerile prezidențiale din noiembrie 2020.

Vasile Năstase